

Svanemerking av

Hygieneprodukter



Versjon 5.5 • 5. mars 2008 – 31. mars 2017



Nordisk Miljømerking

Innhold

Hva er et Svanemerket hygieneprodukt?	3
Hvorfor velge svanemerking?	3
Hva kan Svanemerkes?	4
Hvordan søker man?	4
Hva kreves for å bli Svanemerket?	6
1 Produktbeskrivelse	6
2 Miljøkrav	7
2.1 Hovedmaterialene i produktet og emballasjen	7
2.2 Andre materialer og tilsetninger i produksjon	15
2.3 Farger til trykking og innfarging	17
2.4 Emballasje	17
2.5 Avfall	18
2.6 Krav til produktene	18
3 Kvalitets- og myndighetskrav	19
Markedsføring	21
Svanemerkets utforming	21
Etterkontroll	21
Hvor lenge gjelder lisensen?	22
Nye kriterier	22
Forkortelser/definisjoner	23

Bilag 1	Svanens krav til treråvare
Bilag 2	Testmetoder og analyselaboratorier
Bilag 3	Declaration – polymer manufacturers
Bilag 4	Beregning av GWP for produktet
Bilag 5	Erklæring for tilsetninger (kapittel 2.2)
Bilag 6	Erklæring for farger
Bilag 7	Brukertest – Rammebetingelser
Bilag 8	Markedsføring av svanemerkede hygieneprodukter

023 Hygieneprodukter, versjon 5.5, 22. oktober 2014

Adresser

Nordisk Ministerråd besluttet i 1989 å innføre en frivillig offisiell miljømerking, Svanen. Nedenstående organisasjoner/foretak driver Svanemerkingen på oppdrag av de respektive lands regjeringer. For mer informasjon se web sidene.

Danmark

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Portland Towers
Göteborg Plads 1
DK-2150 Nordhavn
Telefon +45 72 300 450
Fax +45 72 300 451
E-post: info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Sverige

Miljömärkning Sverige AB
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Telefon +46 8 55 55 24 00
Fax +46 8 55 55 24 01
E-post: svanen@svanen.se
www.svanen.se

Finland

Miljömärkning Finland
Box 489
FIN-00101 Helsingfors
Telefon +358 424 2811
Fax +358 9 6122 5199
E-post: joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Norge

Miljømerking
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Telefon +47 24 14 46 00
Fax +47 24 14 46 01
E-post: info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Island

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Telefon +354 5 91 20 00
Fax +354 5 91 20 20
E-post. svanurinn@ust.is
www.svanurinn.is

Dette dokument kan bare kopieres i sin helhet og uten noen form for endringer. Sitat kan gjøres hvis opphavsmannen Nordisk Miljømerking nevnes.

Hva er et Svanemerket hygieneprodukt?

Svanemerket er et offisielt miljømerke med absolutte krav. Et Svanemerket hygieneprodukt hører til de minst miljøbelastende innen sin gruppe og Svanemerket viser at produktet oppfyller strenge miljøkrav.

I denne versjonen av kriteriene er det, i tillegg til kravene til produksjonen av råvarene, lagt spesielt stor vekt på helse, og kravene til hva som kan tilsettes til hygieneprodukter under produksjonen i form av kjemikalier, lim, parfyme, lotion, farger osv. er betydelig strammet inn.

Det er også stilt krav til produktets funksjon, informasjonstekst på produktet og produsentens avfallshåndtering.

Svanemerkede hygieneproduktene har:

- Lave miljøpåvirkninger knyttet til produksjon pga. av strenge miljøkrav til råmaterialene og produksjonsprosessene.
- Lav klimaeffekt ved at produktet dokumenterer et lavt CO₂-utslipp per produkt eller dokumenterer en høy andel fornybare råvarer.
- Lave helsepåvirkninger på grunn av strenge krav til tilsetninger og innhold av kjemikalier.

Hvorfor velge svanemerking?

- Svanemerket har høy troverdighet og er meget godt kjent i Norden.
- Produsenten og forhandleren kan bruke varemerket Svanen i sin markedsføring.
- Svanemerket er en kostnadseffektiv og enkel måte for produsenten å kommunisere sitt miljøarbeide og miljøengasjement til kunder og leverandører.
- Miljøspørsmål er komplekse og det kan ta lang tid å sette seg inn i spesifikke spørsmålsstillinger. Svanemerkingen kan ses som en guide til dette arbeide.
- Gjennom Svanemerkets helse- og miljøkrav kan de enkelte produsentene få en veiledning om hvordan de kan bidra til en utvikling mot et bærekraftig samfunn.
- En mer miljøtilpasset drift kan forberede produsenten på fremtidige helse- og miljøkrav.
- Svanemerking omfatter ikke bare miljøkrav, men også kvalitetskrav fordi miljø og kvalitet ofte går hånd i hånd. Det betyr at en Svanelicens også kan ses som et kvalitetsstempel.

Hva kan Svanemerkes?

Produktgruppen ”Hygieneprodukter” omfatter engangsprodukter som ammeinnlegg, barnebleier, inkontinensprodukter (truseinnlegg, formbleier og bleier med tapestripe), hygienebind (bind og truseinnlegg), tamponger, bomullspinner, bomullsvatt, tannstikkere, sengeunderlag, stikkklakener, sengetøy, vaskekluter og operasjonsfrakker.

Våtservietter, papirlommetørkler og vaskekluter av papir, flergangsvaskekluter, nettbukser samt engangshansker kan ikke svanemerkes etter disse kriteriene. Imidlertid kan flere av disse produktene merkes etter andre kriterier for Svanen eller Blomsten. Produkter som kan miljømerkes etter kriteriene for mykpapir eller kosmetik (dvs produkter som oppfyller produktgruppedefinisjonen i disse kriteriene) kan ikke miljømerkes etter kriteriene for hygieneprodukter. Kontakt Nordisk Miljømerking for mer informasjon.

Produkter tilsatt medikamenter/medisin, desinfiserende stoffer og lignende kan ikke miljømerkes.

Relevante engangsprodukter ut over de som er nevnt over, som kan bedømmes som hygieneprodukter, kan ved forespørsel innføres i produktgruppen. Dette gjelder kun produkter som består av materialer det stilles krav til i kriteriene. Avgjørelsen om hvilke nye produkter som kan inkluderes i produktgruppen tas av Nordisk Miljømerking.

Andre materialer, komponenter eller tilsetninger det ikke er stilt krav til i dokumentet, kan maksimum inngå med 5 vekt % av produktet. Emballasje/materiale rundt enkeltprodukter i en pakke skal medregnes.

Hvordan søker man?

Søkeren skal fremlegge dokumentasjon som angitt under hvert enkelt krav i dette dokumentet. All informasjon som blir sendt inn til Nordisk Miljømerking blir behandlet konfidensielt. Dette gjelder også søkerens navn og produktnavnene frem til lisens er gitt.

Dokumentasjonen skal kun gis for de materialer som inngår i de hygieneproduktene som søknaden omfatter. Hvert krav er markert med bokstaven K (for krav) samt ett nummer. Underleverandører kan sende inn fortrolig dokumentasjon direkte til miljømerkeorganisasjonen, hvor opplysningene vil bli behandlet konfidensielt.

Symboler i teksten

For hvert krav er det beskrevet hvordan kravet skal dokumenteres. Det finns også ulike symboler som brukes for å lette arbeidet. Symbolene er:

- ☒ Send inn
- 📍 Kontrolleres på stedet.
- 📅 Send med rutiner for miljø- og kvalitetssikringen

Søknad

Søknaden sendes til Nordisk Miljømerking i det land hygieneproduktet skal selge/virksomheten drives, se adresser på side 2. Søknaden består av en søknadsblankett (som finnes på hjemmesiden til sekretariatene) og dokumentasjon som viser at kravene oppfylles (kravene til dokumentasjon finnes spesifisert etter kravene). Mer informasjon og hjelp ved søknad kan fås på de respektive lands hjemmesider, eller ved å kontakte et av sekretariatene.

Salg i andre nordiske land

Hvis lisensen registreres i de andre nordiske landene gis muligheten for å bruke Svanemerket på et større marked. Da må følgende sendes inn til de aktuelle landenes sekretariater:

- Utfylt søknadsskjema for registrering
- Kopi av det gjeldende lisensbevis
- Eksempel på informasjonstekst, se K43
- Erklæring om at produsenten eller importøren er tilsluttet nasjonale bransjeavtaler for retursystemer for emballasje, se M8

Registreringen er kostnadsfri, men årsavgift må betales i henhold til de respektive lands avgiftsregler.

Kontroll på stedet

Før lisens bevilges kontrollerer Nordisk Miljømerking på stedet at kravene oppfylles. Ved kontrollen skal underlag for beregninger, original til innsendt dokumentasjon, måleprotokoll, innkjøpsstatistikk og lignende som bekrefter at kravene oppfylles, kunne fremvises. Nordisk Miljømerking kan foreta kontrollbesøk hos både sluttprodusent og hos underleverandører.

Kostnader

En søknadsavgift betales i forbindelse med at bedriften søker lisens. I tillegg er det en årsavgift basert på de Svanemerkede hygieneproduktenes omsetning.

Spørsmål

Ved spørsmål, kontakt Nordisk Miljømerking, se adresser på side 2.

Hva kreves for å bli Svanemerket?

Alle krav som er aktuelle for produktet skal oppfylles for at en lisens skal oppnås. For kravet til fluffmasse og papir, henvises det til kriteriene for ”Svanemerking av Papirprodukter – Basismodul” og ”Kjemikaliemodul”, versjon 1 eller senere samt tilleggsmøduler for mykpapir, fett-tett papir og trykkipapir.

Bemerk at produktet til enhver tid skal oppfylle alle obligatoriske krav – en unntagelse nevnt i et spesifikt krav er derfor ikke en generell unntagelse fra de øvrige obligatoriske kravene.

1 Produktbeskrivelse

Oppfylles kravene?

K1 Beskrivelse av produktet og emballasjen

Ja Nei

Søkeren skal gi en beskrivelse av produktet og primæremballasjen. Det skal opplyses om hvilke råvarer, komponenter, kjemikalier og eventuelle andre tilsetninger som inngår med f.eks. CAS-nummer, produktinformasjonsblad eller tilsvarende. Underleverandører skal beskrives med virksomhedens navn, produksjonssted, kontaktperson, samt hvilke råvarer/kjemikalier som leveres og hvilke produksjonssteg som utføres (f.eks. trykking).

Det skal gis en teknisk beskrivelse av produksjonen av hygieneproduktene.

En eventuell innføringshylse for tamponger regnes som en del av produktet.

Med primæremballasje menes både emballasje rundt enkeltprodukter i en pakke og pakkens emballasje slik den selges i butikkene eller direkte til kundene. Transportemballasje er ikke inkludert i primæremballasje.

Opplysninger som beskrevet over.

Bilag nr _____

K2 Prosentvis sammensetning

Ja Nei

Den prosentvise sammensetningen av materialer, kjemikalier og eventuelle andre tilsetninger i produktet skal oppgis i vekt % av det totale produktet eksklusive emballasjen. Tilsvarende skal sammensetning av primæremballasje og eventuelt innlagt informasjonsmateriell også oppgis.

Sytråd som inngår med mindre enn 1 vekt % er unntatt fra kravene videre i dokumentet og fra beregningen av videre sammensetning av produktet.

Andre materialer, komponenter eller tilsetninger det ikke er stilt krav til i dokumentet, kan totalt inngå med 5 vekt % av produktet. Emballasje/materiale rundt enkeltprodukter i en pakke skal medregnes i sammensetningen.

Opplysninger som beskrevet over.

Bilag nr _____

2 Miljøkrav

Oppfylles kravene?

2.1 Hovedmaterialene i produktet og emballasjen

I tabellen herunder ses en veiledende oversikt over hvilke krav de forskjellige materialtyper i hygieneproduktet skal oppfylle. Listen er veiledende og omfatter ikke nødvendigvis alle relevante materialer i hygieneprodukter. Bemerk at hygieneproduktet alltid skal oppfylle de produktspesifikke krav som beskrevet i dokumentet.

Tabell 1 Veiledende oversikt over materialetyper og materialekrav

Bomull	K13-K14
Emballasje	K22-K23
Elastic Side Panels, Fluted	K2; K19-K20; K22-K23
Fluff / Cellulosemasse	K4-K8
Kjemiske produkter (anvendt i slutproduksjon)	K3
Lim (hotmelt, andet)	K3; K30
Lycra (elastan, spandex)	K22-K23
Non-woven (inkl. tilsetninger)	K3; K4-K8; K19-K20; K22-K23
Papir (eksempelvis mykpapir, trykpapir, silikonepapir, andet)	K9-K12
Polymerer	K22-K25
SAP	K24-K25
Silikon (til behandling av silikonpapir og evt andet)	K28-K29
Tape	K2; K19-K20; K22-K23
Trevirke	K21
Trykfarger (til print og/eller gennemfarging av råvarer og produkter)	K3; K37-K38
Viskose	K15-K18
Øvrige materialer (Polyurethane, SEBS, andet), max 5%	K2

2.1.1 Kjemiske produkter

K3, "Kjemiske produkter, klassifisering" gjelder for alle kjemiske produkter som tilsettes ved produksjonen av hygieneprodukter, selv om det blir stilt flere krav til de kjemiske produktene senere i dokumentet. Det gjelder f.eks. for lim, lukthemmende stoffer (kun for inkontinensprodukter), silikon, farger osv. Kravet gjelder ikke trykkfarge i emballasjen.

K3 Kjemiske produkter, klassifisering

Kjemiske produkter, som brukes ved produksjonen av hygieneprodukter skal ikke være klassifiseringspliktige som angitt i tabell 2:

Ja Nei

Tabell 2 Klassifisering av kjemiske produkter

Klassifisering	EU klassifisering inntil 1. desember 2010*	EU Klassifisering etter 1. desember 2010*
Miljøfarlig	N med R50, R50/53 eller R51/53. R52, R53 eller R52/53 (uten N)	Aquatic acute med H400 Aquatic chronic 1/2/3/4 med H410, H411, H412, H413
Meget giftig	T + med R26, R27, R28, R39	Acute Tox. 1/2 med H330, H310, H300, STOT SE 1 med H370
Giftig	T med R23, R24, R25, R39, R48	Acute Tox 2/3 med H331, H330, H301 STOT SE 1 med H370 STOT RE 1 med H372
Helseskadelig	Xn med R20, R21, R22, R68, R48, R65	Acute Tox 4 med H332, H312, H302 STOT RE 2 med H373 Asp. Tox 1 med H304 STOT SE 2 med H371
Irriterende	Xi med R41	Eye Dam. 1 med H318
Allergifremkallende	Xn med R42, Xi med R43	Resp.sens 1 med H334 eller Skin sens 1 med H317
Kreftfremkallende	Kreft med R40, R45, R49	Carc 1A/1B/2 med H350, H350i og/eller H351
Mutagent	Mut med R46, R68	Mut 1B/2 med H340 og/eller H341
Reproduksjonstoksisk	Rep med R60, R61, R62, R63, R64	Repr 1A/1B/2 med H360F, H360D, H361f, H361d, H360FD, H361fd, H360Fd, H360Df Lact med H362

*Klassifisering i henhold til Direktiv 67/548/EEC samt Direktiv 1999/45/EEC (inntil 1. desember 2010 og i overgangsperioden 2010-2015) eller forordning 1272/2008/EEC (fra 1. desember 2010). Kravet omfatter også kombinasjoner av ovenstående setninger, til eksempel T+ R26/27/28.

Vi gjør oppmerksom på at produsentene av de kjemiske produktene er ansvarlig for klassifiseringen.

- Sikkerhetsdatablad for kjemiske produkter i henhold til gjeldende Forordning 1907/2006/EEC.

Bilag nr _____

2.1.2 Fluff- /cellulosemasse

K4 Fluff- /cellulosemasse, optisk hvitemiddel

Optisk hvitemiddel må ikke være tilsatt massen.

Ja Nei

- Erklæring fra produsenten av fluff- /cellulosemasse om at kravet oppfylles.

Bilag nr _____

K5 Fluff- /cellulosemasse, generelle krav til produksjonen

Fluff- /cellulosemassen skal oppfylle kravene i kriteridokumentet for "Svanenmärkning av Pappersprodukter – Basmodul", kapittel 2 for masseprodusenter og "Svanenmärkning av Pappersprodukter – Kemikaliemodul". For begge dokumentene gjelder versjon 1 eller senere.

Ja Nei

Er massekvaliteten tidligere godkjent etter kravene i Basismodulen og Kjemikaliemodulen?

Hvis ja, oppgi når og ved hvilket sekretariat.

Hvis nei, skal dokumentasjon for de relevante kravene i Basismodulen og Kjemikaliemodulen sendes inn. Kravene i Basismodulen omfatter blant annet krav til fibre fra bærekraftig skogbruk, utslipp, energiforbruk, kvalitet og miljøstyring og til avfallshåndtering. Basismodulen beskriver også beregningsmetoder og analyser som skal brukes for å beregne verdiene til K6, K7 og K8. Disse kravene skal oppfylles for produksjonen av masse inkludert konvertering til fluffmasse.

☒ Produsenten av massen skal dokumentere at kravene er oppfylt.

Bilag nr _____

K6 Fluff- /cellulosemasse, fiberråvaren

Ja Nei

Returfiber får ikke anvendes i fluff- /cellulosemasse i hygieneprodukter. Avkapp fra produksjonen regnes ikke som returfiber og kan derfor inngå.

På årsbasis skal minst:

- 1) 20 % av fiberråvaren i massen komme fra sertifisert skogbruk, eller
- 2) 75 % av fiberråvaren i massen skal være kutterflis (svensk: kutterspån) eller sagflis (svensk: sagspån) eller
- 3) en kombinasjon av 1 og 2.

Om fiberråvaren i massen består av mindre enn 75 % biprodukter som kutterflis eller sagflis, skal andel fiberråvara basert på sertifisert trevirke fra et bærekraftig skogsbruk beregnes ut fra følgende formel:

Krav på andel fiberråvara fra sertifisert skogbruk i massen (Y):

$$Y (\%) \geq 20 - 0,267x$$

der x = andel kutterflis eller sagflis.

Produsenten skal også sikre at trevirke ikke kommer fra skogsmiljøer med høye biologiske og/eller sosiale verneverdier. Dette kravet skal dokumenteres i Basismodulen.

Kravene til sertifisert fiberråvare er nærmere beskrevet i Bilag 1.

☒ Masseprodusenten skal dokumentere at kravet oppfylles og opplysninger om andelen fiberråvare fra sertifisert skogsbruk og andelen kutterflis eller sagflis i massen skal rapporteres årlig under lisensens gyldighetsperiode. Rapporteringen skal skje for foregående år til Nordisk Miljømerking før 1 april, sammen med beregninger som viser at skogkravet oppfylles.

Bilag nr _____

K7 Fluff- /cellulosemasse, energikrav for produksjonen

Ja Nei

Energipoengene fra produksjonen av massen skal oppfylle følgende krav:

$$P_{\text{energitotal}} = (P_{\text{el}} + P_{\text{brensel}}) / 2 < 1,25$$

og

$$P_{\text{el}} < 1,75$$

Energipoengene P_{el} og P_{brensel} for massen beregnes som forbrukt energi delt på referanseverdien for energi for den prosessen som brukes, se K38 i Basismodulen.

Spesielt for fluffmasse: Oppfluffingen av massen skal kun gjøres ved masseproduksjonen, bortsett fra en mekanisk opprivning av massen som skjer ved produksjon av hygieneproduktene. Ved beregningen av energipoeng for masseproduksjonen skal oppfluffingen angis som en ny prosess og det reelle energiforbruket angis både som referanseverdi og energiforbruk.

Hvis det brukes en blanding av flere masser, er det beskrevet i K16 i Basismodulen hvordan energipoengene til blandingen skal beregnes.

Forbruk av el og brensel skal dokumenteres ved beregninger som bygger på fakturaer og avlesning av egne el-målere.

- Produsenten av massen skal dokumentere at kravene er oppfylt og vise beregningen av energipoengene på bakgrunn av metodene beskrevet i Basismodulen.

Bilag nr _____

K8 Fluff- /cellulosemasse, utslippskrav for produksjonen

Ja Nei

Utslippt av organiske halogenforbindelser (AOX) til vann får høyst være 0,15 kg/tonn masse.

Summen av utslippspoengene for kjemisk oksygenforbrukende stoffer (COD) og fosfor til vann og svovel (S) og nitrogenoksider (NO_x) til luft skal maksimum være 4:

$$P_{\text{utslippstotal}} = P_{\text{COD}} + P_{\text{P}} + P_{\text{S}} + P_{\text{NO}_x} \leq 4$$

De enkelte utslippspoengene for P_{COD} , P_{P} , P_{S} , P_{NO_x} skal maksimum være 1,5.

Utslippspoengene beregnes ved at de målte utslippene deles på en referanseverdi:

$$P_{\text{COD}} = \text{COD}_{\text{total}} / \text{COD}_{\text{reftotal}}$$

En beskrivelse for rapportering av utslippstallene er gitt i K42 og referanseverdiene for utslippene er gitt i K19 i Basismodulen. Hvis det brukes en blanding av flere masser, skal en vektet sum av utslippene og referanseverdiene brukes til beregning av de enkelte utslippspoengene, tilsvarende som det er vist i K19 i Basismodulen.

- Produsenten av massen skal dokumentere at kravene er oppfylt.

Bilag nr _____

2.1.3 Papir (mykpapir, trykkipapir, andet papir)

Dokumentasjonen fra papirprodusenten kan sendes inn direkte til Nordisk Miljømerking. Papir, der inngår som delkomponent i materialer som eksempel tape eller releasepapir (silikonpapir) og hvor papiret totalt inngår med mindre enn 2 % i produktet, behøver ikke oppfylle K9-K12.

K9 Papir, produksjonskrav

Ja Nei

Oppgi navn, kvalitet, flatevekt og produsent av papiret.

Er papiret et mykpapir eller trykkipapir skal det oppfylle Tilleggsmodulen for henholdsvis mykpapir eller trykkipapir.

Er papiret et fett-tettpapir skal det enten oppfylle Tilleggsmodulen for fett-tett papir eller kravene i Basismodulen og Kjemikaliemodulen med tillegg av kravene K14, K15, K25 og K26 i Tilleggsmodulen for fett-tett papir.

- Dokumentasjon som viser at kravene er oppfylt. Om papirmaterialet allerede har licens etter andre kriterier (f.eks. mykpapir, trykkipapir) indsendes licensbevis fra Nordisk Miljømerking.

Bilag nr _____

K10 Papir, av returfiberJa Nei

Er papiret produsert av returpapir skal innholdet av skadelige stoffer høyst være:

Parameter	Gränsvärde	Testmetod
Formaldehyd	1 mg/dm ²	EN 1541-vattenextrakt
Glyoxal	1,5 mg/dm ²	DIN 54603
PCP	2 mg/kg	EN ISO 15318

Informasjon analyselaboratorier er gitt i Bilag 2.

- Testresultat som viser at kravet er oppfylt. (Svanemerket mykpapir oppfyller allerede dette kravet).

Bilag nr _____

K11 Papir, mikrobiell aktivitetJa Nei

Papir skal ikke ha veksthemmende effekt for mikroorganismer i forhold til testmetod EN 1104.

Informasjon analyselaboratorier er gitt i Bilag 2

- Testresultat som viser at kravet er oppfylt. (Svanemerket mykpapir oppfyller allerede dette kravet).

Bilag nr _____

K12 Papir, våtstyrkeJa Nei

Hvis papiret inngår i et produkt som kan kastes i toalettet skal papiret ikke være våtstyrket.

Papiret anses som våtsterkt om dets relativa våtstyrke er høyere enn 10 % målt som strekkstyrke i maskinnretningen. Testen ska utføres på det konverterte papiret.

Relativ våtstyrke beregnes som koeffisienten mellom våt og tørr strekkstyrke. Om styrken på det våte papiret er så lav at et måleresultat ikke kan oppnås er papiret ikke våtstyrket.

Måling av strekkstyrka skal gjøres med en standardisert og reproducerbar metode. Informasjon analyselaboratorier er gitt i Bilag 2

- Testresultat som viser at kravet er oppfylt. (Svanemerket mykpapir oppfyller allerede dette kravet).

Bilag nr _____

2.1.4 Bomull**K13 Bomull, bleking med klorgass**Ja Nei

Klorgass (Cl₂) må ikke brukes for å bleke bomullen.

- Erklæring fra bomullsprodusenten om at kravet oppfylles.

Bilag nr _____

K14 Bomull, råfiberJa Nei

Bomullen må være økologisk dyrket eller dyrket i en omleggingsfase til økologisk produksjon. Bomullen skal være fremstilt og kontrollert i henhold til EUs forordning 2092/91, eller fremstilt og kontrollert på tilsvarende måte under tilsvarende kontrollsystemer som KRAV, SKAL, IMO, OCIA osv.

Snoren (svensk: snöret) på tampongen er unntatt fra kravet.

- Sertifikat eller overgangssertifikat fra et kompetent sertifiseringsorgan for økologisk dyrkning. I forbindelse med dyrkning under omlegging kan det, hvis det ikke foreligger et sertifikat, sendes opplysninger til miljømerkingsorganisasjonen om leverandør og dyrkningsmetode samt tilstrekkelig dokumentasjon for at dyrkningen er under omlegging til økologisk produksjon. Bomullsdyrkeren kan få kontrollbesøk av miljømerkingsorganisasjonen.

Bilag nr _____

2.1.5 Viskose

K15 Viskose, bleking med klorgass

Klorgass må ikke brukes ved bleking av cellulosemasse eller cellulosefibre.

Ja Nei

- Erklæring fra produsenter av cellulosemasse og regenerert cellulose om at kravet oppfylles.

Bilag nr _____

K16 Viskose, COD-utslipp

COD-utslipp fra viskosefremstilling (fremstilling av cellulosemasse og regenerert cellulose) må sammenlagt ikke utgjøre mer enn 55 kg per tonn regenerert cellulose. Mengden av oksygenforbrukende stoffer kan også oppgis som tilsvarende mengde TOC.

Ja Nei

Informasjon om prøveuttagning, analysemetoder og analyselaboratorier er gitt i Bilag 2.

- Analyserapport for måling av COD- eller TOC-utslipp fra fremstilling av cellulosemasse og regenerert cellulose. Analysemetodene skal beskrives og analyselaboratoriet ska oppgis.

Bilag nr _____

K17 Viskose, utslipp av svovel

Utslipp av svovel fra oppløsning (dissolvering) av massene og fiberfremstillingen må ikke utgjøre mer enn 20 kg S/tonn viskose.

Ja Nei

- Beregning av svovelutslipp fra de nevnte prosessene.

Bilag nr _____

K18 Viskose, utslipp av sink

Utslipp av sink må ikke utgjøre mer enn 0,20 kg Zn/tonn regenerert cellulose.

Ja Nei

Informasjon om prøveuttagning, analysemetoder og analyselaboratorier er gitt i Bilag 2.

- Analyserapport for måling av sinkutslipp fra fremstilling av regenerert cellulose. Analysemetodene skal beskrives og analyselaboratoriet ska oppgis.

Bilag nr _____

2.1.6 Non-woven

K19 Non-woven, overordnede krav

Produsenten av non-woven skal redegjøre for hvilke materialer (råmaterialer og tilsetninger) som brukes ved produksjonen, samt oppgi navnet på råvareleverandørene.

Ja Nei

Fluff-/cellulosemasse og polymerer, som inngår i air-laid skal oppfylle relevante krav fra K4-K8 og K22-K25.

Viskose, som inngår i non-woven skal oppfylle relevante krav fra K15 - K18.

Polymerer, som inngår i non-woven skal oppfylle K22 - K23.

- Produsenten av non-woven skal redegjøre for hvilke materialer som brukes i produksjonen, samt oppgi navnet på råmaterialleverandørene.

Bilag nr _____

K20 Non-woven, kjemikalier

Eventuelle tilsetninger til non-woven skal oppfylle K3 "Kjemiske produkter, klassifisering". Dette gjelder eksempelvis også CaCO₃ og EVA (etylen vinyl acetate). Hjelpekjemikalier som spinne additiver er unntatt fra kravet.

Ja Nei

- Dokumentasjon i henhold til K3.

Bilag nr _____

2.1.7 Trevirke

Kravet gjelder for trevirke som benyttes i bomullspinner og tannstikkere.

K21 Trevirke, skogkrav

Ja Nei

Produsenten skal sikre at trevirke ikke kommer fra skogsmiljøer med høye biologiske og/eller sosiale verneverdier. Hvis det fremkommer at det benyttes trevirke som stammer fra skogsmiljøer med høye biologiske og/eller sosiale verneverdier, kan Nordisk Miljømerking trekke lisensen.

På årsbasis skal minst 70 % av trevirket komme fra sertifisert skogbruk.

Kravene er nærmere beskrevet i Bilag 1.

- Produsenten skal dokumentere at kravet oppfylles og opplysninger om andelen trevirke fra sertifisert skogbruk skal rapporteres årlig under lisensens gyldighetsperiode. Rapporteringen skal skje for foregående år til Nordisk Miljømerking før 1 april, sammen med beregninger som viser at skogkravet oppfylles.

Bilag nr _____

2.1.8 Polymerer

Polymerer som vi stiller krav til i hygieneprodukter er polyetylen (PE), polypropylen (PP), polyester (PET), polystyren (PS), polyakrylsyrebaserte superabsorbenter (SAP), elastan (eller lycra, spandex) og polymerer basert på fornybare råvarer (som bio-SAP og stivelsesbaserte termoplaste). Andre polymerer får inngå med kun små mengder, se K2. Silikon er ikke omfattet av dette kravet.

K22 Polymerer, halogenbaserte

Ja Nei

Hygieneprodukter eller deres emballasje skal ikke inneholde halogenbaserte polymerer, f.eks. PVC.

- Erklæring fra polymerprodusenten eller dokumentasjon fra produsenten av hygieneproduktene som viser at kravet oppfylles. Bilag 3 kan anvendes.

Bilag nr _____

K23 Polymerer, innholdsstoffer

Ja Nei

Polymerer får ikke inneholde halogenerte organiske forbindelser eller ftalater, med unntak av forurensninger. Polymeren får heller ikke inneholde tinnorganiske forbindelser.

For tinnorganiske forbindelser er grensen 10 ppb.

Kravet gjelder for polymerer i hygieneproduktet og til emballasje rundt enkeltprodukter i en pakke.

Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer som er tilsatt råvaren eller produktet bevisst og med et formål uansett mengde.

Polyester får ikke inneholde antimon i mengder > 200 ppm (kravet gjelder dog ikke for retur polyester).

- Erklæring fra polymerprodusenten om at kravet oppfylles. Bilag 3 kan anvendes.

Bilag nr _____

K24 Polymerer, restmonomerer i superabsorbenter (SAP)Ja Nei

Superabsorbenter (SAP) får inneholde maksimum 400 ppm restmonomerer (summen av ureagert akrylsyre og kryssbindere) som er klassifiseringspliktige og tildelt risiko- eller faresetninger som angitt i K3, tabell 1.

Informasjon om prøveuttagning, analysemetoder og analyselaboratorier er gitt i Bilag 2.

- Produsenten skal dokumentere sammensetning av superabsorbenten med produktinformasjonsblad med fullstendig navn og CAS-nummer, og angi hvilke restmonomerer i produktet som er klassifisert i følge kravet over og mengden av disse. Analysemetodene skal beskrives og analyselaboratoriene skal oppgis.

Bilag nr _____

K25 Polymerer, ekstrakter i superabsorbenter (SAP)Ja Nei

SAP kan høyst inneholde 5 vekt % vannløselige ekstrakter.

Vannløselige ekstrakter i SAP: Monomerer og oligomerer av akrylsyre med lavere molekylvekt enn SAP samt salter.

Informasjon om prøveuttagning, analysemetoder og analyselaboratorier er gitt i Bilag 2.

- Produsenten skal angi mengde vannløselige ekstrakter i superabsorbenten. Analysemetodene skal beskrives og analyselaboratoriene skal oppgis.

Bilag nr _____

2.1.9 Materialsammensetning**K26 Materialsammensetning av hygieneproduktet**Ja Nei

Hygieneprodukter, inkludert emballasje/materiale rundt enkeltprodukter i en pakke, skal oppfylle enten krav A, B eller C:

- A. Minimum 7,00 vekt % av polymerene skal være basert på fornybare råvarer.
- B. Bidraget til global oppvarming (Global Warming Potential, GWP) for materialene som inngår i hygieneproduktet skal være mindre enn eller lik 2,10 kg CO₂ eq/kg hygieneprodukt.

GWP beregnes som en vektet sum av bidragene fra produksjonen av de enkelte hovedmaterialene som SAP, PE, PP, PET, polymerer basert på fornybare råvarer, fluff, papir og viskose. For hovedmaterialer som inneholder < 25 % andre komponenter (eksempelvis EVA eller CaCO₃ i non-woven) beregnes GWP verdien bare for hovedmaterialet. For andre sammensatte materialer, som inneholder mere end 25 % andre komponenter, anvendes en vektbasert beregning. Andre materialer som kan inngå med totalt mindre en 5 vekt % i følge krav K2, samt materialer angitt i kapittel 2.2 (som lim, silikon osv.) trenger ikke å bli tatt med i summeringen av GWP-verdien, men inngår i vekten av produktet:

$$\text{GWP/produkt} = \sum m_i \cdot P_i / m_{\text{total}} \leq 2,10 \text{ kg CO}_2 \text{ eq/kg hygieneprodukt}$$

P_i = GWP for materialene gitt i kg CO₂ ekvivalenter/kg material

m_i = vekten til det enkelte materialet, m_{total} = produktets totale vekt

GWP for materialene skal beregnes ut fra fabrikksspesifikke data eller verdiene angitt i tabell B1 i Bilag 4. Andre tall som f.eks. gjennomsnittstall for flere produksjonssteder kan ikke anvendes. Bidrag fra avfallsfasen er ikke inkludert. Ved beregning av GWP-verdiene skal elektrisiteten multipliseres med 400 g CO₂/kWh. (400 anvendes som det europeiske middeltallet for el-produksjon)

Et beregningseksempel og tabell B1 med verdier for GWP finnes i Bilag 4.

- C. Minst 50,00 vekt % av materialene i hygieneproduktet skal bestå av fornybare råvarer.

En polymer regnes som 100 % fornybar hvis den består av mer enn 75 % fornybare råvarer.

- Produsenten av hygieneprodukter skal ut fra den prosentvise sammensetning av produktet (som angitt i K2) vise med en beregning at kravet er overholdt.
- A: Det skal gis en liste over de fornybare polymerene som er benyttet. Polymerprodusenten skal oppgi andelen fornybare råvarer i polymerene som anvendes.
- B: Beregningen av GWP/produkt for polymerene som inngår i produktet skal dokumenteres.
- C: Beregningen av fornybare råvarer i produktet skal dokumenteres.

Bilag nr _____

K27 Bomullspinner og tannstikkere, materialet i pinnen

Pinnen til bomullspinner og tannstikkere skal være laget av fornybare råvarer, som f.eks. trevirke, papp eller polymerer fra fornybare råvarer.

Hvis pinnen er laget av papp, skal materialet ikke være bleket med klor-gass. Er pinnen laget av trevirke gjelder K21.

En polymer regnes som 100 % fornybar hvis den består av mer enn 75 % fornybare råvarer.

- Dokumentasjon som viser at kravet er oppfylt.

Ja Nei

Bilag nr _____

2.2 Andre materialer og tilsetninger i produksjon

For alle kjemiske produkter i dette kapitlet og som anvendes ved slutfremstillingen av hygieneproduktene gjelder også det generelle kravet til kjemiske produkter i hygieneprodukter, K3, ”Kjemiske produkter, klassifisering”.

K28 Silikonbehandling, løsemidler

Om løsemidler anvendes ved silikonbehandling av hygieneproduktenes komponenter skal produsenten sikre at arbeidstakerne beskyttes fra løsemidlene.

- Opplysning om den anvendte metoden for silikonbehandling, og dokumentasjon om at arbeidstakerne er beskyttet hvis løsemidler anvendes. Bilag 5 kan anvendes til å dokumentere om det er benyttet løsemidler.

Ja Nei

Bilag nr _____

K29 Silikonbehandling, siloksan

Oktametylsyklotetrasiloksan, D4, (CAS 556-67-2) og dekametylsyklopentasiloksan, D5, (CAS 541-02-6) får ikke inngå i kjemiske produkter som anvendes ved silikonbehandling av komponenter for hygieneprodukter. D4 og D5 som inngår som forurensning er unntatt dette kravet.

Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg) i slutproduktet, men ikke stoffer som er tilsatt råvaren eller produktet bevisst og med et formål uansett mengde.

- Erklæring om at kravet er oppfylt. Bilag 5 kan anvendes.

Ja Nei

Bilag nr _____

- K30 Lim** Ja Nei
 Lim får ikke inneholde ftalater, kolofonharpiks eller formaldehyd, med unntak av forurensninger.
 Som forurensninger regnes rester fra råvareproduksjonen, som inngår i konsentrasjoner under 100 ppm (0,01 vekt %, 100 mg/kg), men ikke stoffer som er tilsatt råvaren eller produktet bevisst og med et formål uansett mengde.
 For formaldehyd er maksimumsgrensen for limets innhold av formaldehyd, som genereres under produksjonsprosessen, dog 250 ppm (0,0250 %) målt på nyproducert polymerdispersion. Innholdet av fri formaldehyd i herdet lim skal ikke overstige 10 ppm (0,001%). Hotmelt adhesives er unntatt dette kravet.
- Erklæring fra limleverandøren om at det anvendte limet ikke inneholder ftalater eller kolofonharpiks. Analyseresultat om limets innhold av formaldehyd. Bilag 5 kan anvendes. Bilag nr _____
- K31 Parfyme, duft og smakstilsetninger** Ja Nei
 Parfyme eller andre duftstoffer (som f.eks. eteriske oljer og planteekstrakter) må ikke inngå i produktet.
 Smakstilsetninger må ikke tilsettes tannstikkere.
- Utfylt og underskrevet erklæring fra produsenten. Bilag 5 kan anvendes. Bilag nr _____
- K32 Lotion og hudpleiende preparater** Ja Nei
 Lotion, hudpleiende og/eller bløtgjørende preparater må ikke inngå i produktet.
- Utfylt og underskrevet erklæring fra produsenten. Bilag 5 kan anvendes. Bilag nr _____
- K33 Lukthemmende stoffer** Ja Nei
 Lukthemmende stoffer er kun tillatt i inkontinensprodukter.
- For produkter som ikke er inkontinensprodukter, skal produsenten erklære at kravet oppfylles. Bilag 5 kan anvendes. Bilag nr _____
- K34 Medikamenter** Ja Nei
 Produkter tilsatt kjemiske stoffer for å forebygge, lindre eller helbrede sykdom, sykdomssymptomer, smerter og bakterievekst eller for at påvirke legemets funksjon kan ikke miljømerkes.
 Melkesyrebakterier som tilsettes tamponger er unntatt fra kravet.
- Produsenten skal erklære at kravet oppfylles. Bilag 5 kan anvendes. Bilag nr _____
- K35 Nanomaterialer** Ja Nei
 Nanomaterialer/nanopartikler/nanofiber (som nanometaller, nanomineraler, rene nanokarbonforbindelser eller nanofluorforbindelser) skal ikke aktivt tilsettes hygieneprodukter uten at det er tilstrekkelig dokumentert at de ikke vil medføre helse- og miljøproblemer, og at det er viktig for funksjonen til hygieneproduktet. TiO₂ anvendt til innfarging av polymerer og viskose er undtatt dette kravet.
Nanopartikler regnes her som mikroskopiske partikler hvor minst en av dimensjonene er mindre enn 100 nm. Nanometaller er f.eks. nanosølv, nanogull og nanokobber.
- Erklæring fra produsenten om at kravet er oppfylt. Bilag 5 kan anvendes. Bilag nr _____
- K36 Flammehemmere** Ja Nei
 Hygieneprodukter skal ikke tilsettes flammehemmere.
- Erklæring fra produsenten om at kravet er oppfylt. Bilag 5 kan anvendes. Bilag nr _____

2.3 Farger til trykking og innfarging

K37 Innfarging

Ja Nei

Hygieneprodukter skal ikke være gjennomfarget. Kravet gjelder også for de enkelte råvarene unntatt tampongsnor. Materialer som ikke er i direkte kontakt med huden kan dog være gjennomfarget om fargen har en særlig funksjon. Et eksempel på særlig funksjon kan være innfarging av ammeinnlegg for at mindre produktets synlighet gjennom hvitt eller lyst tøy. Titandioksid i polymerer og viskose er unntatt fra kravet. Emballasjemateriale og tape er ikke omfattet av kravet.

Det kan gjøres unntak for visse spesialprodukter for sykehus og sykehjem, etter avtale med Nordisk Miljømerking. Hvis produkter gjennomfarges, skal fargene oppfylle K3 i dette kriteriedokumentet samt K9 - K14 i Kjemikaliemodulen (Svanenmärkning av Pappersprodukter – Kemikaliemodul, versjon 1 eller senere).

- Erklæring fra produsenten av hygieneproduktet om at produktet eller råvarene ikke er gjennomfarget. For unntak for spesialprodukter skal fargeprodusenten/leverandøren erklære at kravet oppfylles med innsendt HMS-datablad og en redegjøring av innholdet i produktet ved Bilag 6 eller tilsvarende.

Bilag nr _____

K38 Farger til trykking

Ja Nei

Fargene skal oppfylle K3 i dette kriteriedokumentet og K9 - K14 i Kjemikaliemodulen (Svanenmärkning av Pappersprodukter – Kemikaliemodul, versjon 1 eller senere). Kravet gjelder ikke trykk på emballasjen.

- Fargeprodusenten/leverandøren skal erklære at kravet oppfylles med innsendt HMS-datablad og en redegjøring av innholdet i produktet ved bilag 6 eller tilsvarende.

Bilag nr _____

2.4 Emballasje

K39 Emballasje

Ja Nei

Produsenten skal redegjøre for type og mengde av anvendt emballasje. For krav til materialet i emballasjen, se også K26.

- Beskrivelse og angivelse av mengden og typen av emballasjemateriale.

Bilag nr _____

K40 Merking av plastemballasjen

Ja Nei

Plastemballasje skal være merket jf. ISO 11469:2000 Plast - Generisk identifikasjon og merking av plastprodukter, DIN6120 eller tilsvarende. Kravet gjelder dog ikke for emballasje rundt enkeltprodukter i en pakke.

- Eksempler på merking av plastemballasjen.

Bilag nr _____

2.5 Avfall

K41 Produksjonsavfall

Ja Nei

En avfallsplan for kildesorteringen skal vedlegges søknaden.

Mengden avfall fra produksjon og emballering av miljømerkede hygiene-produkter med unntak av tamponger, må ikke utgjøre mer enn 5 % (w/w) av sluttproduktene, dersom produsenten ikke kan attestere at avfallet gjenbrukes eller at det gjenvinnes materialer av avfallet. Alt avfall fra slutfremstillingen av produktene skal inkluderes i oppsummeringen over mengden avfall.

For sluttproduksjonen av tamponger må avfallsmengden ikke overstige 10 % (w/w).

Forbrenning med energiutnyttelse aksepteres som gjenbruk.

- Virksomhetens avfallsplan med angivelse av mengder og sluttbehandling (f.eks. forbrenning eller gjenbruk).

Bilag nr _____

2.6 Krav til produktene

K42 Krav for tamponger

Ja Nei

Tamponger må maksimalt inneholde 1000 aerobe mikroorganismer per gram produkt.

Mengden av aerobe mikrober skal bestemmes, se testmetode angitt i Bilag 2.

- Beskrivelse av test for aerobe mikroorganismer og en redegjørelse for test-resultatene.

Bilag nr _____

K43 Informasjon på emballasjen

Ja Nei

Absorpsjonsevne skal angis på emballasjen for de produkttyper hvor det er relevant. Eksempelvis for bleier, hygieneprodukter (bind og truseinnlegg), tamponger og inkontinensprodukter kan det angis som klare størrelsesbetegnelse (f.eks. barnets vekt i kg eller symboler/verdier som angiver produktets absorpsjonskapasitet).

For relevante produkter skal det opplyses om at de ikke må kastes i toalettet. Dette kan angives med symbol. Relevante produkter er f.eks. bleier, bind, truseinnlegg, tamponger, bomullspinner osv.

- Eksempel på informasjon på emballasjen.

Bilag nr _____

K44 Funksjon

Ja Nei

Produktet skal ha en tilfredsstillende effektivitet/kvalitet på nivå med tilsvarende produkter på markedet.

For produkter, hvor det finnes en anerkjent test, skal denne anvendes.

Testen kan være laboratorietest, ansøkers interne kvalitetstest, forbrukertest eller en sammenlignende test med et tilsvarende produkt.

For bleier, hygieneprodukter (bind og truseinnlegg), inkontinensprodukter og ammeinnlegg skal funksjonstesten som minimum omfatte absorpsjonsevne og rewet under trykk (tørrehet på yttersiden).

For tamponger skal funksjonstesten som minimum omfatte absorpsjonsevne.

Hvis det gjennomføres en brukertest skal minimum 80 % være tilfreds med produkter ut av minimum 10 brukere, se rammebetingelser i Bilag 7.

- Dokumentasjon (testrapport eller brukerrapporter) for produktets funksjon, inklusiv eventuelt test av absorpsjonsevne og yttersidens tørrehet. Den valgte test skal beskrives, og data skal vedlegges.

Bilag nr _____

3 Kvalitets- og myndighetskrav

Oppfylles kravene?

For å sikre at Svanens krav oppfylles skal følgende rutiner være implementert.

Hvis produsenten har et sertifisert miljøledelsessystem i henhold til ISO 14001 eller EMAS, der følgende rutiner er implementert, er det nok at den akkrediterte revisoren dokumenterer at kravene er implementert.

M1 Lover og forordninger

Ja Nei

Lisensinnehaveren skal sikre at gjeldende bestemmelser for sikkerhet, arbeidsmiljø, miljølovgivning og anleggsspesifikke vilkår/konsesjoner følges på samtlige produksjonssteder for det Svanemerkede produktet. Produktene skal også oppfylle relevante produktspesifikke myndighetskrav, F.eks. skal hygieneprodukter, som kan bli klassifisert etter EUs direktiv for medisinsk utstyr, 93/42/EU med senere endringer og tilpasninger, være sikre å bruke og fungere i overensstemmelse med direktivet.

Ingen dokumentasjon kreves, men Nordisk Miljømerking kan inndra lisensen hvis kravet ikke oppfylles.

M2 Ansvarlig for Svanen

Ja Nei

Det skal være en person i bedriften som har ansvar for at Svanens krav oppfylles samt en kontaktperson mot Nordisk Miljømerking.

✉ Organisasjonsstruktur som viser ansvarlig for ovenstående.

Bilag nr _____

M3 Dokumentasjon

Ja Nei

Lisensinnehaveren skal kunne fremvise kopi av søknaden samt fakta- og beregningsunderlag (inklusive testrapporter, dokument fra underleverandører og lignende) for den dokumentasjon som sendes inn i forbindelse med søknaden.

🔍 Kontrolleres på stedet.

M4 Hygieneproduktenes kvalitet

Ja Nei

Lisensinnehaveren skal garantere at kvaliteten i produksjonen av de Svanemerkede hygieneproduktene ikke forringes under lisensens gyldighetstid. Dette gjelder også for fremstillingen av råmaterialene.

📖 Rutiner for å sammenfatte og ved behov redegjøre for reklamasjoner/klager vedrørende kvaliteten på de Svanemerkede hygieneproduktene.

Bilag nr _____

M5 Planlagte endringer

Ja Nei

Planlagte endringer som påvirker Svanens krav skal skriftlig meddeles Nordisk Miljømerking.

📖 Rutiner som viser hvordan planlagte endringer håndteres.

Bilag nr _____


M6 Uforutsette avvik

Ja Nei

Uforutsette avvik som påvirker Svanens krav skal skriftlig rapporteres til Nordisk Miljømerking samt journalføres.

📖 Rutiner som viser hvordan uforutsette avvik håndteres.

Bilag nr _____

- M7 Sporbarhet** Ja Nei
Lisensinnehaveren skal ha sporbarhet på de Svanemerkede hygieneproduktene i produksjonen.
-  Beskrivelse/rutiner over hvordan kravet oppfylles. Bilag nr _____
- M8 Retursystem** Ja Nei
Relevante nasjonale regler, lover og/eller bransjeavtaler vedrørende retursystem for produkter og emballasje skal oppfylles i de nordiske land der de Svanemerkede hygieneproduktene markedsføres.
- Erklæring fra søkeren om hvilke returordning selskapet har avtale med vedrørende gjenvinning/håndtering. Bilag nr _____
- M9 Markedsføring** Ja Nei
Markedsføring av Svanemerkede hygieneprodukter skal skje i henhold til "Regler for Nordisk Miljømerking av produkter" 22. juni 2011 eller senere versjoner. Svanemerket skal ikke nedsette synligheten eller lesbarheten av et eventuelt CE-merke på produkter som faller inn under direktivet for medisinsk utstyr, 93/42/EU.
- Utfylt Bilag 8. Skisse for hvordan og hvor Svanemerket og et eventuelt CE-merke er plassert. Bilag nr _____

Markedsføring

Miljømerket Svanen er et varemerke som er godt kjent og respektert i Norden. De Svanemerkede produktene kan markedsføres med Svanemerket så lenge lisensen er gyldig.

Merket skal plasseres slik at det ikke oppstår tvil om hva merkingen betyr og slik at det fremgår at hygieneproduktet er miljømerket.

Mer om markedsføring kan leses i ”Regler for Nordisk Miljømerking av produkter” 22. juni 2011 eller senere versjoner.

Svanemerkets utforming

Svanemerket har følgende utforming:



123 456

Hver lisens får ett unikt lisensnummer som skal brukes sammen med merket.

Mer om merkets utforming kan leses i ”Regler for Nordisk Miljømerking av produkter” 22. juni 2011 eller senere versjoner.

Miljømerket kan anbringes på produktet eller produktets emballasje.

Etterkontroll

Nordisk Miljømerking kan kontrollere at hygieneproduktene oppfyller Svanens krav også etter at lisens er bevilget. Det kan f.eks. skje gjennom besøk på stedet eller ved stikkprøvekontroll.

Viser det seg at hygieneproduktet ikke oppfyller kravene kan lisensen inndras.

Stikkprøver kan også tas i butikken og analyseres av et upartisk laboratorium. Oppfylles ikke kravene kan Nordisk Miljømerking kreve at lisensinnehaveren betaler analysekostnadene.

Hvor lenge gjelder lisensen?

Nordisk Miljømerking fastsatte kriteriene for hygieneprodukter, versjon 5, den 5. mars 2008 og de gjelder til og med 30. juni 2012.

På Nordisk nævnsmøte den 15. april 2009 ble det vedtaget at ændre kravet til fluff (K8, AOX). Ændringsforslaget blev vedtaget efter en opfølgende behandling af emnet som aftalt på NMN den 17. mars 2009. Denne ændring medførte kriterieversion 5.1.

På Nordisk nævnsmøte den 16. mars 2010 blev det vedtatt at innføre krav til papir samt innføre øvrige nødvendige justeringer av dokumentet. Denne endring medførte kriterieversion 5.2.

På Nordisk nævnsmøte den 22. juni 2011 ble det vedtatt å forlenge kriteriene med 2 år til 30. Juni 2014. Kriteriedokumentets versjon etter forlengelse er 5.3.

På Sekretariatsledermøtet den 15. mai 2013 ble det vedtatt å forlenge kriteriene med 16 måneder til 31. oktober 2015. Kriteriedokumentets versjon etter forlengelse er 5.4.

Foreningens styre vedtok den 22. oktober 2014 å forlenge kriteriene med 17 måneder til 31. mars 2017. Kriteriedokumentets versjon etter forlengelse er 5.5.

Miljømerkingslisensen gjelder så lenge kriteriene oppfylles og så lenge kriteriene er gyldige. Kriteriene kan forlenges eller justeres, i slike tilfeller forlenges lisensen automatisk og lisensinnehaveren meddeles dette.

Senest 1 år før utløpsdatoen skal lisensinnehaveren meddeles hvilke kriterier som deretter skal gjelde. Lisensinnehaveren tilbys da muligheten for å fornye lisensen.

Nye kriterier

I fremtidige kriterier vil det spesielt bli vurdert:

- å utvide produktgruppen med andre hygieneprodukter som er beregnet til engangsbruk.
- å øke andelen av plast produsert av fornybare råvarer.
- å skjerpe inn kravet til produktets bidrag til global oppvarming. Vurdere en mer nøyaktig beregning hvor også bidra fra forbrenning, deponering og kompostering blir inkludert i GWP-verdiene fra materialene.
- om det skal settes krav til at en viss del av produktet skal kunne komposteres.
- om det kan stilles flere krav til produksjonsprosessen for materialene og kjemikaliene som inngår.
- å vurdere å stille flere krav til emballasjen.

Forkortelser/definisjoner

Bærekraftig skog	(Dansk: Bæredygtig skov. Svensk: Hållbart skogsbruk. Engelsk: Sustainable Forestry). Bærekraftig skogbruk er skogbruk hvor man ved pleie og hogst i skogen: sikrer skogens artsrikdom (biodiversitet), tilvekst av ved og andre økologiske prosesser sikrer grunnlaget for økonomisk utbytte av skogens ressurser uten at det går på bekostning av skogens ressurser og tar sosialt ansvar på lang sikt både lokalt og for samfunnet.
Fornybare råvarer:	Fornybare råvarer defineres som en råvare som kommer fra biologiske materialer som kontinuerlig fornyes i naturen innenfor en kortere årrekke, som f.eks. korn og trær.
COD:	Kjemisk oksygenforbruk (Chemical oxygen demand): Mengden av kjemiskeoksygenforbrukende (svensk: syreförbrukande) stoffer i en væske.
EVA:	Ethyl vinyl acetate.
Kjemiske produkter:	Kjemiske produkter som tilsettes ved produksjonen av hygieneprodukter er f.eks. lim, lukthemmende stoffer (kun for inkontinensprodukter), silikon, farger osv.
Komponenter:	Komponenter er innsatsvarer til produksjonen som ikke er en råvare eller et kjemikalie. Det kan f.eks. være en ferdig del som brukes til sammensetning av produktet, som belagt tape, "release" papir det er trykket på osv.
Non-woven:	Materiale basert på fibre som bindes sammen ved mekanisk, kemisk eller termisk binding. Non-woven materialer i hygieneprodukter kan eksempelvis være non-woven basert på polypropylen, polyester/copolyester, fluff (air-laid).
NOx:	Nitrogen oksider (nitrogen oxides): Mengden av nitrogenoksider i utslippsluften. Nitrogenoksider kan bestå av forbindelser med forskjellig oksidasjonsgrad, men angis ofte som NO ₂ .
Primæremballasje:	Med primæremballasje menes både emballasje rundt enkeltprodukter i en pakke og pakkens emballasje slik den selges i butikkene eller direkte til kundene. Transportemballasje er ikke inkludert i primæremballasje.
Restmonomer i SAP:	Ureagerte akrylsyremonomerer og kryssbindere i SAP.
SAP:	Superabsorbent (Super Absorbent Polymer): Homopolymer av akrylsyre. Stoff i pulverform, som i bleier blandes med cellulosebasert masse for at øke absorpsjonsevnen. SAP fungerer ved å danne en gel med væsken.
TOC:	Totalt organisk karbon (Total organic carbon): Den samlede mengde organisk karbon i en væske.
Vannopløselige ekstrakter i SAP	Monomerer og oligomerer av akrylsyre med lavere molekylevekt enn SAP-polymerer samt salter.

Bilag 1 Svanens krav til treråvare

Krav til skogstandard

Nordisk Miljømerking stiller krav til standarden som skogbruk sertifiseres i henhold til. Kravene er beskrevet nedenfor. Hver enkelt nasjonal skogbrukstandard og hvert sertifiseringssystem blir gjennomgått av Nordisk Miljømerking slik at alle kravene oppfylles. Når skogbrukstandard revideres, blir standarden gjennomgått igjen.

Krav til standard

- Standarden skal balansere økonomiske, økologiske og sosiale interesser og stemme overens med FNs Rio-dokument Agenda 21 og Skogprinsippene – samt respektere relevante internasjonale konvensjoner og avtaler.
- Standarden skal inneholde absolutte krav og den skal fremme og bidra til et bærekraftig skogbruk.
- Standarden skal være allment tilgjengelig. Den skal være utviklet i en åpen prosess der økologiske, økonomiske og sosiale interesser har vært invitert til å delta.

Kravene til skogstandard er formulert som et prosesskrav, der utgangspunktet er at dersom økonomiske, sosiale og miljøinteresser i en prosess er enige om en skogstandard, så sikres et akseptabelt nivå på skogstandarden.

Dersom en skogstandard er utviklet eller akseptert av økonomiske, økologiske og sosiale interesser, så ligger det til rette for at standarden holder et god kravnivå. Derfor stilles kravet om at standarden skal balansere de tre interessene og at alle interessegrupper skal ha vært invitert til å være med på å utvikle skogstandarden.

Standarden skal inneholde absolutte krav som må oppfylles før skogbruket sertifiseres. Dette sikrer at skogbruket oppfyller et akseptabelt nivå på miljøarbeidet. Når Nordisk Miljømerking krever at standarden skal fremme og bidra til bærekraftig skogbruk, kreves det at standarden skal evalueres og revideres regelmessig for at prosessen skal gå framover og miljøpåvirkningen reduseres suksessivt.

Krav til sertifiseringssystem

- Sertifiseringssystemet skal være åpent, ha stor nasjonal eller internasjonal troverdighet og skal kunne verifisere at kravene i skogbrukstandard er oppfylte.

Krav til sertifiseringsorgan

- Sertifiseringsorganet skal være upartisk og troverdig og skal kunne kontrollere at kravene i standarden er oppfylt. Sertifiseringsorganet skal også kunne kommunisere resultater og være egnet for effektiv gjennomføring av standarden.

Hensikten med sertifisering er å kvalitetssikre at kravene i skogstandarden er oppfylt. Nordisk Miljømerking har verken kompetanse eller ressurser til selv å kontrollere skogbrukforvaltningen eller til å verifisere en skogstandard. Derfor har Nordisk Miljømerking valgt å stille krav om en uavhengig tredjeparts sertifisering.

Sertifiseringssystemet skal være egnet til å verifisere at kravene i skogstandarden oppfylles. Metoden som brukes i sertifiseringen, skal være repeterbar og anvendelig for skogbruk, og sertifiseringen skal skje i henhold til en spesifikk skogstandard. Det skal foregå kontroll av standarden i skogen før sertifikat utstedes.

Bilag 2 Testmetoder og analyselaboratorier

1. Prøvetaking

Prøvetagningen og analysen skal utføres på en kompetent måte.

2. Testmetoder

For oppfyllelse av kriteriene i dette dokument skal data brukes, som er fremkommet ved de angitte testmetodene eller tilsvarende tester som bedømmes som likeverdige av en uavhengig og kompetent instans.

Aerobe mikroorganismer

Antallet av aerobe mikroorganismer skal testes etter AS 2869-2008 eller tilsvarende metoder (eksempelvis EP 6.2, chapter 2.6.12).

Restmonomerer i SAP

Som analysemetode kan f.eks. ERT 410.2-02 Residual monomers, EDANA Recommended Test Methods benyttes.

Vannoppløselige ekstrakter i SAP

Som analysemetode kan f.eks. EDANA method Ert 470.1-99 med en ekstraksjon på enten 1 eller 16 timer benyttes.

COD/TOC

TOC: ISO 8245 Water quality. Guidelines for the determination of total organic carbon (TOC) (retningslinjer til bestemmelse av det totale innhold av organisk karbon i vannet).

COD: ISO 6060 Water quality. Determination of the chemical oxygen demand (bestemmelse av COD i vannet).

Beregning av oksygenforbrukende (svensk: syreförbrukande) stoffer beregnes som årsmiddelverdi og baseres på minst en representativ døgninnsamlingsprøve pr. uke, hvis ikke myndighetenes utslippstillatelse foreskriver annen beregningsmetode.

Sink

Analyse av sinkinnholdet i avløpsvannet: SS 02 81 52, DS 263, NS 4773, SFS 3047 eller ISO 17294 (2007). Analyse kan foretas regelmessig med fotometriske eller lignende metoder, under forutsetning av at analyseresultatene regelmessig kontrolleres og stemmer overens med ovennevnte analysemetoder.

Utslipp av sink til vannet beregnes som årsmiddelverdi og baseres på minst en representativ døgninnsamlingsprøve pr. uke, hvis ikke myndighetenes utslippstillatelse foreskriver annen beregningsmetode.

Dokumentasjonskrav

Beskrivelse av test-/analysemetodene og resultatene.

Formaldehyd

Indholdet av formaldehyd i lim kan bestemmes med en egnet metode, f.eks. derivatisering og analyse med GC-MSD eller HPLC med UV deteksjon. En relevant standardmetode kunne være ISO EN 16000-10: 2006 som anvendes bl.a. til analyse av formaldehyd i byggeprodukter (herunder lim).

3. Valg av analyselaboratorium

Prøvetagningen og analysen skal utføres på en kompetent måte.

Analyselaboratoriet skal være upartisk og kompetent. Miljømerkingsorganisasjonen sikrer seg at analyselaboratoriet oppfyller de alminnelige krav i standarden EN 45001 eller ISO-IEC Guide 25 eller har offisiell GLP-godkjenning. Søkeren har ansvaret for dokumentasjon og analyseomkostninger.

Produsentens eget laboratorium kan godkjennes for å gjennomføre analyser og tester, hvis myndighetene kontrollerer eller overvåker prøvetagnings- og analyseprosessen, eller hvis produsenten har et kvalitetssystem som omfatter prøvetagning og analyser og er sertifisert etter ISO 9001.

For kjemikalier gjelder det også at vitenskapelig kontrollerte litteraturreferanser eller et produktinformasjonsblad som inneholder data om økologisk toksisitet samt anvendte testmetoder, kan brukes til å påvise at kjemikaliene oppfyller kravene.

Dokumentasjonskrav

Opplysninger om hvilke laboratorier som tester/analyserer.

Erklæring om at de anvendte analyser omfattes av en akkreditering eller annen kvalitetssikring eller en beskrivelse av kvalitetssystemet.

Bilag 3 Declaration – polymer manufacturers

Product name: _____

Manufacturer: _____

Polymer type:

PE PP PET PS SAP Biopolymer other _____

Halogen based polymers (R22)

Sanitary products and their packaging must not contain halogen based polymers, e.g. PVC.

Is the product a halogen based polymer?

Yes No

Constituent substances in polymers (R23)

Does the polymer contain halogenated organic compounds or phthalates or organotin compounds (impurities not included)?

Yes No

The limit for organotin compounds in the product is 10 ppb.

Impurities are traces from raw material production present in concentrations of less than 100 ppm, but not substances added to the raw material or the product deliberately and with a purpose, irrespective of quantity.

For polyester: is antimony contained in concentrations > 200 ppm?

Yes No

The global warming potential (GWP) (R26)

If available, what is the GWP value for the polymer: _____ kg CO₂ eq/kg

The GWP of a material must be calculated on the basis of factory-specific data. Other figures, such as average figures for multiple production sites, must not be used. Contribution from the waste phase is not included. For the purpose of calculating GWP values electricity must be converted to primary energy by multiplying by 2,5 and then by 400 CO₂/kWh (400 is used as the European mean value for electricity production).

Signature of manufacturer:

Date	Company
Phone	Fax
Authorized signatory, name in block capitals:	Authorized signatory, signature

Bilag 4 Beregning av GWP for produktet

For K26 B) gjelder: Bidraget til global oppvarming (Global Warming Potential, GWP) for materialene som inngår i hygieneproduktet skal være mindre enn eller lik 2,10 kg CO₂ eq/kg hygieneprodukt. Kravet gjelder for produktet inkludert emballasje/materiale rundt enkeltproduktet i en pakke.

GWP beregnes som en vektet sum av bidragene fra produksjonen av de enkelte hovedmaterialene som SAP, PE, PP, PET, PS, polymerer basert på fornybare råvarer, fluff, papir og viskose. For hovedmaterialer som inneholder < 25 % andre komponenter (eksempelvis EVA eller CaCO₃ i non-woven) beregnes GWP verdien bare for hovedmaterialet. For andre sammensatte materialer som inneholder mere end 25 % andre komponenter anvendes en vektbasert beregning. Andre materialer som kan inngå med totalt mindre en 5 vekt % i følge krav K2, samt materialer angitt i kapitel 2.2 (som lim, silikon osv.) trenger ikke å bli tatt med i summeringen av GWP-verdien, men inngår i vekten av produktet. For materialene regnes hele produksjonsprosessen. For eksempel for polymerer skal bidrag fra monomer- og polymerproduksjonen samt fra bearbeidingen av polymeren medregnes:

$$\text{GWP/produkt} = \sum m_i * P_i / m_{\text{total}} \leq 2,10 \text{ kg CO}_2 \text{ eq/kg hygieneprodukt}$$

P_i = GWP for materialene gitt i kg CO₂ ekvivalenter/kg material

m_i = vekten til det enkelte materialet, m_{total} = produktets totale vekt

GWP for materialene skal beregnes ut fra fabrikksspesifikke data eller verdier gitt i tabellen nedenfor. Andre tall som f.eks. gjennomsnittstall for flere produksjonssteder kan ikke anvendes. Bidrag fra avfallsfasen er ikke inkludert. Ved beregning av GWP-verdiene skal elektrisiteten multipliseres med 400 g CO₂/ kWh. (400 anvendes som det europeiske middeltallet for el-produksjon)

En polymer regnes som fornybar hvis den består av mer enn 75 % fornybare råvarer. Cellulose og viskose regnes ikke som polymerer.

Tabell B1 Verdier for GWP100* for produksjon av utvalgte materialer

Polymer	GWP kg CO ₂ eq/kg polymer*
SAP	3,70
PE	2,60
PP	3,90
PET	6,50
PS	2,80
Fluff	0,90
Bio-polymerer	1,20
Papir/viskose	1,20

*Bidraget til global oppvarming, GWP er uttrykt med en tidshorisont på 100 år og uttrykt i kg CO₂ ekvivalenter per kg materiale fra vugge til produkt (cradle to gate). Bakgrunnen for verdiene er beskrevet i bakgrunnsdokumentet.

Beregningseksempel for bleier:

Tabell B2 Beregnede verdier for GWP100* for to eksempler på hygiene-produkter ved å bruke verdiene i tabell B1

	Produkt 1		Produkt 2	
	vekt, g	g * GWP	vekt, g	g * GWP
SAP	12,00	44,40	10,00	37,00
PE	6,00	15,60	2,50	6,50
PP	8,00	31,20	9,00	35,10
PET	1,00	6,50	0,00	0,00
Fluff	12,00	10,80	22,00	19,80
Bio-polymerer	2,00	2,40	2,00	2,40
Papir/viskose	0,00	0,00	4,90	5,88
annet, lim etc.	3,00	0,00	4,00	0,00
Sum	44,00	110,90	54,40	106,68
A. Procent fornybare polymerer av total mengde polmerer		6,90		8,51
B. GWP kg CO ₂ eq/kg produkt		2,58		1,96
C. Procent fornybare materialer		32,56		53,13

Kravet blir oppfylt for krav B for produkt 2, men ikke for produkt 1.

Bilag 5 Erklæring for tilsetninger (kapittel 2.2)

Produktets navn: _____

Produsent/levenadør: _____

Silikonbehandling

Opplys om den anvendte metode for silikonbehandling: _____

Inneholder silikonproduktet tilsatt oktametylcyclotetrasiloksan (D4) (CAS 556-67-2) og/eller dekametylsyklopentasiloksan (D5) (CAS 541-02-6)? Ja Nei

Inneholder silikonproduktet forurensninger (produksjonsrester) av D4 og/eller D5 i konsentrasjoner > 100 ppm? Ja Nei

Lim

Inneholder limet ftalater eller kolofonharpiks? Ja Nei

Inneholder limet mer enn 250 ppm fri formaldehyd målt på nyproducert polymerdispersjon og mere end max. 10 ppm fri formaldehyd målt på herdet lim (hotmelt adhesives unntatt)? Ja Nei

Foreligger analyseresultat av limens innhold av formaldehyd (henholdsvis for nyproducert polymerdispersjon og herdet lim? Ja Nei

Resultat fra analyserapport: _____

Parfyme, duft og smakstilsetninger

Inneholder hygieneproduktet parfyme eller andre duftstoffer (som f.eks. eteriske oljer og planteekstrakter) eller smakstilsetninger? Ja Nei

Lotion og hudpleiende preparater

Inneholder hygieneproduktet lotion, hudpleiende og/eller bløtgjørende preparater? Ja Nei

Lukthemmende stoffer

Inneholder hygieneproduktet lukthemmende stoffer? Ja Nei

Medikamenter

Inneholder hygieneproduktet kjemiske stoffer for å forebygge, lindre eller helbrede sykdom, sykdomssymptomer, smerter og bakterievekst eller for at påvirke legemets funksjon? Ja Nei

Nanomaterialer

Er hygieneproduktet tilsatt nanomaterialer/partikler? Ja Nei

Flammehemmere

Er hygieneproduktet tilsatt flammehemmere? Ja Nei

Produsentens/leverandørens underskrift:

Dato	Firma
Tlf/Fax	Fax
Ansvarlig sakbehandler, underskrift	Ansvarlig sakbehandler, blokkbokstaver

Bilag 6 Erklæring for farger

Produktets navn:
Funksjon:
Produsent/leverandør:

Klassifisering

Er sikkerhetsdatablade fremsendt for alle anvendte farger ?

Ja Nei

Inneholder fargene stoffer som er klassifisert i henhold til krav K3?

Ja Nei

Hvis ja, angi entydig kjemisk navn, CAS-nummer samt konsentrasjon:

_____ %

_____ %

_____ %

Er noen av pigmentene basert på tungmetaller, aluminium eller kobber?

Ja Nei

Hvis ja, angi metall: _____

Hvis kobber indgår i pigmentet bekreftes at det udelukkende indgår i pthalocyanin pigment.

Ja Nei

Forurensninger

Vi erklærer hermed at den totale mengden av bly, kadmium, kvikksølv, krom og arsenikk ikke er mer enn 100 ppm i fargen eller pigmentet.

Ja Nei

- Direkte farger (innfarging av fibermaterialer)

Vi erklærer hermed at innholdet av bly ikke er mer enn 100 ppm, kvikksølv 4 ppm, kadmium 20 ppm og krom 100 ppm i direktefarger.

Ja Nei

- Pigmentfarger (farger til trykking)

Vi erklærer hermed at mengden bly ikke er mer enn 100 ppm, kvikksølv 25 ppm, kadmium 50 ppm og krom 100 ppm pigmentfarger.

Ja Nei

Ftalater

Har ftalater vært brukt i fargeblandinger som inngår i produktet?

Ja Nei

Aminer

Inneholder fargeblanding farger som kan avspalte noen av aminene som finns nevnt i K14 (tabell 1) i Kjemikaliemodulen?

Ja Nei

Vi erklærer hermed at alle endringer som gjøres av produktenes sammensetting, fram til neste revisjon av kriteriene, umiddelbart vil opplyse om dette til Nordisk Miljømerking.

Produsentens/leverandørens underskrift:

Dato	Firma
Tlf/Fax	Fax
Ansvarlig sakbehandler, underskrift	Ansvarlig sakbehandler, blokkbokstaver

Nordisk Miljømerking vil opplyse kjemikalieleverandøren om eventuelle endringer i Kjemikaliemodulen.

Bilag 7 Brukertest – Rammebetingelser

Disse rammebetingelsene for en brukertest er kun ment som veiledning og forslag, og egne tester aksepteres. Brukertesten kan anvendes som dokumentasjon for produktets funksjon.

Forbrukertest

En forbrukertest bør inneholde minst 10 testpersoner. Forbrukerne blir spurt om deres tilfredshet med produktet sammenlignet med det de normalt anvender. Spørsmål til testpersonene kan utformes som angitt nedenfor:

1. Hvordan er produktets funksjon i forhold til det som normalt anvendes?
2. Hvordan er produktets sugesevne/absorpsjonsevne i forhold til det som normalt anvendes?
3. Hvordan er produktets tørrhet på overflaten i forhold til det som normalt anvendes?

Minst 8 av testpersonene skal være minst like tilfredse med produktet, som produktet de normalt anvender.

Bilag 8 Markedsføring av svanemerkede hygieneprodukter

Vi bekrefter herved at vi kjenner til reglene for bruk av det nordiske miljømerket Svanen i henhold til ”Regler for Nordisk Miljømerking” og vi forsikrer at markedsføringen av de svanemerkede hygieneproduktene skal gjennomføres i henhold til disse regler.

Vi bekrefter også at vi har kjennskap til innholdet i kriteriene for Svanemerking av hygieneprodukter.

Vi forsikrer at de innen vårt foretak som markedsfører de svanemerkede hygieneproduktene skal informeres om kriteriene for Svanemerking av hygieneprodukter samt ”Regler for Nordisk Miljømerking”.

Sted/dato

Firma

Kontaktperson

Telefon

Markedsføringsansvarlig

Telefon

Ved skifte av personale skal en ny bekreftelse sendes til miljømerkingsorganisasjonen.